

22.08.2023

Asia/3

§ 150

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan osallisuussuunnitelma vuosille 2023–2025

HEL 2023-010282 T 00 01 01

Päätös

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti hyväksyä liitteenä 1 olevan Helsingin kasvatuksen ja koulutuksen toimialan osallisuussuunnitelman toimialakohtaiset painopisteet vuosille 2023–2025.

Käsittely

Asian aikana kuultavana olivat vuorovaikutusasiantuntija Anniina Riikonen ja pedagoginen asiantuntija Heidi Halkilahti. Asiantuntijat poistuivat kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

Esityksen muutos, Järvenkallas Satu

Lisäys sivulle 8 alkuun: Osallisuussuunnitelman tavoitteena on tukea ja vahvistaa kasvatuksen ja koulutuksen toimialan lakisääteisiä velvoitteita (mm. kodin ja koulun yhteistyö, lapsen oikeus osallisuuteen ja kuntalaisten kuuleminen) sekä edistää opetussuunnitelman mukaista toimintaa koko toimialalla. Samalla se vie eteenpäin kansallisen lapsistrategian toimeenpanoa toimialalla ja vahvistaa lapsiystävällinen kunta mallia.

LisäySESITYS sivulle 13 kolmanneksi kappaleeksi: Lautakunta korostaa, että oppilailla, henkilökunnalla, vanhemmilla ja asukkailla laajemmin on arvokasta tietoa ja heidät tulee osallistaa myös rakennus- ja tilahankkeiden suunnitteluun mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.

Ja sivulle 14 omaan toimenpidelaatikkoonsa toimenpiteeksi: osallistuminen kansallisen lapsistrategian koulutukseen.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Heidi Halkilahti, pedagoginen asiantuntija, puhelin: 22889

heidi.halkilahti(a)hel.fi

Anniina Riikonen, vuorovaikutusasiantuntija, puhelin: 310 21366

anniina.riikonen(a)hel.fi

Silja Lindblad, vuorovaikutusasiantuntija, puhelin: 310 15019

silja.lindblad(a)hel.fi

Liitteet

Postiosoite
PL 58300
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kasvatusjakoulutus@hel.fi

Käyntiosoite
Työpajankatu 8
Helsinki 58
www.hel.fi/kasvatusjakoulutus

Puhelin
+358 9 310 8600
Faksi

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI2922661800003009
Alv.nro
FI02012566

1 Päätöksen liite. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan osallisuussuunnitelma 2023-2025

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päättää hyväksyä liitteenä 1 olevan Helsingin kasvatuksen ja koulutuksen toimialan osallisuussuunnitelman toimialakohtaiset painopisteet vuosille 2023–2025.

Esittelijän perustelut

Taustaa

Helsingin kaupunginhallitus päätti 13.11.2017 § 40 osallisuus- ja vuorovaikutusmallista. Osallisuus- ja vuorovaikutusmalli muodostaa kaupunkitasoisen toimintamallin, jolla lisätään kaupunkilaisten, palvelujen käyttäjien, eri kumppaneiden ja muiden sidosryhmien mahdollisuuksia osallistua ja vaikuttaa kaupungin palveluihin ja päätöksentekoon. Kaupungin toimialat laativat osana osallisuus- ja vuorovaikutusmallia toimialakohtaiset osallisuussuunnitelmat.

Kasvun paikka -strategia sekä sitä täydentävät ohjelmat ja suunnitelmat nostavat osallisuuden oleelliseksi ja läpileikkaavaksi teemaksi. Osallisuustyön yhtenäisyyden vuoksi toimialojen osallisuussuunnitelmat vuosille 2023–2025 laadittiin kaupunkiyhteisenä työskentelynä kasvatuksen ja koulutuksen, kaupunkiympäristön sekä sosiaali-, terveys- ja pelastustoimen toimialoille. Työskentelyn tavoitteena oli muodostaa kaupunkiyhteiset osallisuuden painopisteet, jotka nojautuvat vahvasti kaupungin strategiaan sekä sitä täydentäviin ohjelmiin ja suunnitelmiin, kuten lasten ja nuorten osallisuuden edistämisen kaupunkitasoisiin tavoitteisiin, joista kaupunginhallitus päätti 7.2.2022 § 117. Tarkoituksena on, että yhteiset painopisteet vahvistavat kaupungin osallisuustyön yhtenäisyyttä kaupunkilaisille.

Kaupunkiyhteisen osallisuussuunnitelmatyön kumppaniksi valikoitui kilpailutuksen myötä Digitalist Group Oyj. Yhteistyössä toteutettuun työskentelyyn sisältyi toimialojen osallisuuden asiantuntijoiden haastatteluja, kolme kaupunkiyhteistä työpajaa sekä LeanLab-verkkoalustalle toteutettuja kyselyjä. Toimialan asiantuntijoista muodostettu ydinryhmä toimi kumppanin aktiivisena yhteistyötahona prosessin eri vaiheiden suunnittelussa tukien, edistäen ja ohjaten prosessia. Työskentelyn aikana toimialoilla kartoitettiin palvelukokonaisuuksien edustajien näkemyksiä osallisuuden tarpeista, haasteista ja hyvistä käytänteistä. Kau-

punkkitasoinen osallisuuden ohjausryhmä hyväksyi työskentelyn tavat ja tuloksen.

Kaupunkiyhteisen työskentelyn tuloksena osallisuuden painopisteet vuosille 2023–2025 ovat osallisuuskokemuksen vahvistaminen, osallisuusosaamisen ja -ymmärryksen vahvistaminen sekä moniäänisyyden vahvistaminen. Kaupunkiyhteisen työskentelyn myötä painopisteille on laadittu yhdenmukaiset kuvaukset, toimialayhteiset toimenpiteet sekä toimenpiteiden seuranta. Näitä täydentämään jokainen toimiala on laatinut lisäksi toimialakohtaiset toimenpiteet painopisteiden toteutumiseksi.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan osallisuussuunnitelma 2023–2025

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla osallisuuden edistämistä ohjaa lukuisat lait. Varhaiskasvatuslaki (540/2018), perusopetuslaki (628/1998), lukiolaki (714/2018) ja laki ammatillisesta koulutuksesta (531/2017) edellyttävät opetuksen järjestäjiltä lasten ja nuorten kuulemista, oppilaiden ja opiskelijoiden osallisuuden edistämistä mm. oman oppilaitoksensa toimintaan ja sen kehittämiseen. Lisäksi oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 pyrkii edistämään osallisuutta ja säätää mm. yhteisöllisestä opiskeluhuollosta. Lait ottavat kantaa myös huoltajien osallisuuteen.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen ja lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteet ja ammatillisen koulutuksen tutkinnon perusteet määrittelevät lapsen, oppilaan ja opiskelijan osallisuuden edistämisen ja vahvistamisen keskeiseksi tavoitteeksi.

Osallisuussuunnitelman lähtökohtana on kaupungin strategia 2023–2025, kansallinen lapsistrategia sekä muut kaupunkitasoiset osallisuuteen liittyvät suunnitelmat ja ohjelmat. Kansallisen lapsistrategian tavoitteena on lapsen oikeuksia kunnioittava yhteiskunta. Lasten ja nuorten oikeudet ovat ytimessä myös toimialan osallisuussuunnitelmassa. Osallisuus on huomioitu myös kasvatuksen ja koulutuksen toimialan strategisissa linjauksissa (Koulutus 2030). Koulutus 2030 ohjaa päiväkotien, koulujen ja oppilaitosten toimintaa ja raamittaa edistymisen seurantaan. Osallisuuden kehittymistä seurataan tavoitteen ”Varmistamme yhteisöllisyyden, turvallisuuden ja hyvinvoinnin arjessa” yhteydessä. Konkreettinen teko tämän tavoitteen lisäämiseksi on arjen osallisuuden lisääminen, joka on osallisuussuunnitelman olennainen painotus.

Tavoitteena on, että jokainen oppija, työntekijä, huoltaja ja asukas kokee tulewansa nähdyksi ja kuulluksi sekä kokee kuulumista yhteisöön. Nähdyksi ja kuulluksi tuleminen sekä yhteenkuuluvuus kuuluvat ihmisen perustarpeisiin ja ovat edellytys hyvinvoinnille. Osallisuuden

22.08.2023

Asia/3

edistäminen kuuluu jokaiselle työntekijälle, niin hallinnossa ja johdossa kuin kasvatuksen ja koulutuksen yksiköissäkin.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan uudessa osallisuussuunnitelmassa määritellään osallisuuden rakenteet, osallisuuden käsite, osallisuuden painopisteet sekä toimenpiteet ja niiden arviointi. Osallisuuden painopisteet on määritelty kaupunkiyhteisen työskentelyn kautta ja niihin sitoutuvat kaikki toimialat.

Kaupunkiyhteiset osallisuuden painopisteet vuosille 2023–2025 ovat seuraavat:

- Osallisuuskokemuksen vahvistaminen: Tavoitteena on, että oppijoiden, huoltajien, henkilöstön ja asukkaiden kokemus kuulumisesta ja kuulluksi tulemisesta vahvistuu. Osallisuuskokemuksen vahvistaminen syntyy myönteisestä kohtaamisesta ja toista arvostavasta vuorovaikutuksesta.
- Osallisuusosaamisen ja –ymmärryksen vahvistaminen: Tavoitteena on, että työntekijät kaikkialla kaupungilla tunnistavat osallisuuden merkityksen ja sen mahdollisuudet omassa työssään. Käsitys osallisuudesta ja sen toteutustavoista on selkeää kaikilla toimialoilla, sekä johdolla että työntekijöillä. Osallisuus ja sen edistäminen on osa arjen työtä ja kuuluu kaikille.
- Moniäänisyyden vahvistaminen: Tavoitteena on, että oppijoiden äänen kuulumista vahvistetaan ja kaupunkilaisten moniäänisyys huomioidaan. Moniäänisyyttä vahvistetaan myös viestinnässä selkeän kielen, monikielisyyden ja monikanavaisuuden kautta. Toimintamme on läpinäkyvää niin oppijoille, huoltajille, asukkaille kuin henkilöstöllekin. Tunnistamme hyvissä ajoin, keitä päätökset koskevat, ja edistämme dialogisuutta kaupunkilaisten kanssa huomioiden erilaiset väestöryhmitt.

Liitteenä 1 olevaan osallisuussuunnitelmaan on kuvattu toimenpiteet painopisteiden toteuttamiseen sekä toimenpiteiden arviointi ja seuranta.

Osallisuussuunnitelman toimeenpano ja arviointi 2023–2025

Apulaispormestari vastaa toimialallaan osallisuuden ja vuorovaikutuksen toteutumisesta (Hallintosääntö 9 luku § 2). Lautakunnan tehtävänä on vahvistaa osallisuussuunnitelma ja raportoida sen toteutumisesta kaupunkistrategian yhteydessä. Osallisuussuunnitelmaa arvioidaan vuosittain toimialan johtoryhmässä ja toimintakertomuksessa. Johtoryhmä on vastuussa osallisuussuunnitelman toimeenpanosta ja arvioi sekä raportoi lautakunnalle osallisuussuunnitelman toteutumista val-

22.08.2023

tuustokauden lopussa 2025. Koska osallisuussuunnitelma valmistui vasta strategiakauden puolivälissä, suunnitelman väliarviointia ei tehdä.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Heidi Halkilahti, pedagoginen asiantuntija, puhelin: 22889
heidi.halkilahti(a)hel.fi
Anniina Riikonen, vuorovaikutusasiantuntija, puhelin: 310 21366
anniina.riikonen(a)hel.fi
Silja Lindblad, vuorovaikutusasiantuntija, puhelin: 310 15019
silja.lindblad(a)hel.fi

Liitteet

1 Kaskon osallisuussuunnitelma 2023-2025

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano